

Geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk: gewijzigde bescherming tegen represailles

De gevolgen van het arrest Hakelbracht

FOD WASO - Evy Hilderson en Valérie Poucet

Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen – Charlot Bonte, Julie Charlier en Emma Reffers Maza

Hakelbracht-arrest : Achtergrond

- Europese verplichting
- Doel en mechanisme van de bescherming tegen represailles
- Geweld, pesten en seksuele intimidatie op het werk >
Discriminatie

Arrest Hakebracht?

Solicitatie door mevrouw Hakebracht

Storemanager kledingwinkel

Hoofd personeelszaken

Storemanager brengt mevrouw Hakebracht hiervan op de hoogte

Klacht bij Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen

Ontslag storemanager

Arrest Hakebracht?

Europees Hof van Justitie - juni 2019

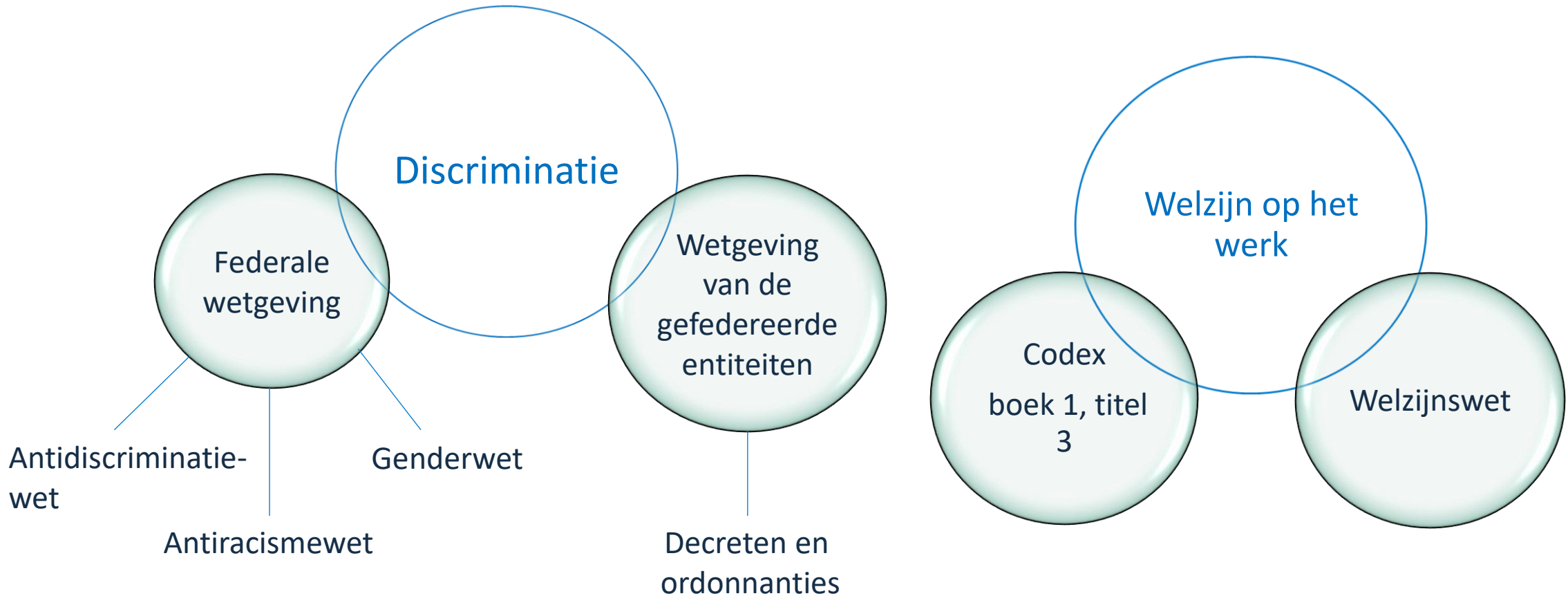
- ✓ Genderwet voorziet slechts bescherming tegen represailles voor directe, formele getuigen (= zij die de feiten die ze zelf hebben gezien of gehoord en die betrekking hebben op de situatie die het voorwerp is van de klacht, in een ondertekend en gedateerd document ter kennis brengen)

- ✓ Niet in overeenstemming met Richtlijn 2006/54/EG!

→ Ook personen die informeel de gediscrimineerde persoon bijstaan moeten bescherming genieten

Welke regelgeving werd aangepast?

Welke regelgeving werd aangepast?

Wet van 7 april tot wijziging van:

- de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen (de Genderwet)
- de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden (de Antiracismewet)
- de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie (de Antidiscriminatiewet)
- de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk (de Welzijnswet)

Koninklijk besluit van 1 mei tot wijziging van titel 3 van boek I van de codex over het welzijn op het werk, wat betreft de informatie aan de werkgever over de bescherming tegen nadelige maatregelen in het kader van de interne procedure

Belgisch
Staatsblad
15/05/2023

Inwerking-
treding
01/06/2023

Aanpassing antidiscriminatiewetgeving

Uitbreiding beschermde werknemers

**Vermeend
slachtoffer**

Klacht

- Interne met redenen omklede klacht, volgens van kracht zijnde procedures
- Interne met redenen omklede klacht door inspectie TSW ten voordele vermeend slachtoffer
- ∅

nieuw

- Interne klacht, zonder formaliteiten
- Directe klacht bij de inspectie
- Directe aangifte bij politie, klacht met burgerlijke partijstelling bij onderzoeksrechter, kennisgeving aan Arbeidsauditeur

Aanpassing antidiscriminatiewetgeving

Uitbreiding beschermde werknemers

**Vermeend
slachtoffer**

Klacht

- Interne met redenen omklede klacht door:
  - belangenvereniging
  - IGVM / Uniaten voordele van vermeend slachtoffer

nieuw

- Directe klacht door vermeend slachtoffer bij:
  - belangenvereniging
  - IGVM / Unia
  - dienst die toeziet op handelingen en werking administratieve overheden of bestuursinstanties dienst die optreedt met oog op buitengerechtelijke geschillenbehandeling

Aanpassing antidiscriminatiewetgeving

Uitbreiding beschermde werknemers

Vermeend
slachtoffer

Melding

- ∅

nieuw

- Intern
- Bij:
  - inspectie
  - belangenvereniging
  - IGVM / Unia
  - dienst die toeziet op handelingen en werking administratieve overheden of bestuursinstanties (ombudsdiensten)
  - dienst die optreedt met oog op buitengerechtelijke geschillenbehandeling

Aanpassing antidiscriminatiewetgeving

Uitbreiding beschermde werknemers

**Vermeend
slachtoffer**

**Rechts-
vordering**

- Door vermeend slachtoffer
- Door:
  - belangenvereniging
  - IGVM / Uniaten voordele van vermeend slachtoffer
- ∅

nieuw

- Idem
- Idem
- Door:
  - belangenvereniging
  - IGVM / Uniain eigen naam

Aanpassing antidiscriminatiewetgeving

Uitbreiding beschermde werknemers

Derde
ten voordele
van
vermeend
slachtoffer

Bescherming
vermeend
slachtoffer

- ∅

nieuw

- Interne melding of klacht
- Melding, aangifte of klacht bij:
  - inspectie
  - belangenvereniging
  - IGVM / Unia
  - dienst die toeziet op handelingen en werking administratieve overheden of bestuursinstanties (ombudsdiensten)
  - dienst die optreedt met oog op buitengerechtelijke geschillenbehandeling
  - politie, onderzoeksrechter of Arbeidsauditeur

Aanpassing antidiscriminatiewetgeving

Uitbreiding beschermde werknemers

Derde
ten voordele
van
vermeend
slachtoffer

Bescherming
vermeend
slachtoffer

- ∅
- Directe, formele getuigen of in rechte
- ∅

nieuw

- Raad geven, hulp bieden of bijstand verlenen aan vermeend slachtoffer
- Alle getuigen:
formeel / informeel
direct / indirect
intern / extern / in rechte
- Zonder vermeend slachtoffer
schending van de wet opwerpen (= klokkenluider)

Gevolgen voor de Welzijnswetgeving

Welzijnswet moet eveneens voldoen aan arrest Hakelbracht

bescherming tegen
represailles van
de Welzijnswet

MAAR

alle gediscrimineerde
personen moeten dezelfde
bescherming genieten

(leeftijd, burgerlijke staat, geboorte, vermogen, geloof of levensbeschouwing, politieke overtuiging, syndicale overtuiging, taal, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap, een fysieke of genetische eigenschap, sociale afkomst, nationaliteit, zogenaamd ras, huidskleur, afkomst, nationale of etnische afstamming, geslacht, seksuele geaardheid, genderidentiteit, genderexpressie, seksekenmerken, zwangerschap, bevalling, geven van borstvoeding, moederschap, medisch begeleide voortplanting, geslachtsverandering, gezinsverantwoordelijkheden)

Gevolgen voor de Welzijnswetgeving

Wijziging personeel toepassingsgebied wat betreft de bescherming

→ bescherming van de antidiscriminatiewetten is voortaan van toepassing voor de gedragingen geweld en pesterijen die verband houden met een discriminatiegrond en ongewenst seksueel gedrag

Bescherming antidiscriminatiewetten

VROEGER

Discriminatie buiten
G en P met
discriminator
karakter en OSG

NU

Discriminatie
waaronder G en P
met discriminator
karakter en OSG

Bescherming welzijnswet

VROEGER

GPOSG met of zonder
discriminator
karakter

NU

G en P zonder
discriminator
karakter

Gevolgen voor de Welzijnswetgeving

Bescherming tegen represailles voor G en P die verband houden met een discriminatiegrond en OSG

Beschermde werknemers

**Bescherming
Welzijnswet**

Art. 32tredecies
§ 1/1

nieuw

**Vermeend
slachtoffer**

Bescherming antidiscriminatiewetten

Wie? Zie slides 7 – 12

Voorbeelden van interne klacht of melding:

- wn die informeel verzoek indient bij VP of PAPS
- wn die formeel verzoek indient bij PAPS
- wn die feiten meldt bij hiërarchische lijn
- wn die feiten meldt bij arbeidsarts, andere preventieadviseur, vakbond, sociaal assistent

Gevolgen voor de Welzijnswetgeving

Bescherming tegen represailles voor G en P die verband houden met een discriminatiegrond en OSG

Beschermde werknemers

Bescherming
Welzijnswet

Art. 32tredecies
§ 1/1

nieuw

Derde
ten voordele
van vermeend
slachtoffer

Bescherming antidiscriminatiewetten

Wie? Zie slides 7 – 12

Voorbeeld van bijstand:

- wn die vermeend slachtoffer bijstand verleent tijdens onderhoud met PAPS

Voorbeelden van interne melding:

wn die ten voordele van vermeend slachtoffer feiten meldt (zonder actie van vermeend slachtoffer)

- bij VP of PAPS
- bij hiërarchische lijn, arbeidsarts, andere preventieadviseur, vakbond, sociaal assistent

Gevolgen voor de Welzijnswetgeving

Bescherming tegen represailles voor G en P die verband houden met een discriminatiegrond en OSG

Reikwijdte van de bescherming

Bescherming Welzijnswet Art. 32tredecies, § 1

- Verboden = beëindiging arbeidsverhouding of andere nadelige maatregel tav. beschermd werknemer
BEHALVE om redenen vreemd aan formeel verzoek GPOSGW, klacht, rechtsvordering of getuigenverklaring
- Inbegrepen = nadelige maatregel na arbeidsverhouding

nieuw

Bescherming antidiscriminatiewetten

- Verboden = beëindiging arbeidsverhouding of andere nadelige maatregel tav. beschermd werknemer
OM redenen die verband houden met indiening of inhoud formeel verzoek GPOSGW, klacht, rechtsvordering of getuigenverklaring
- Idem

Gevolgen voor de Welzijnswetgeving

Bescherming tegen represailles voor G en P die verband houden met een discriminatiegrond en OSG

Reikwijdte van de bescherming

Bescherming Welzijnswet Art. 32tredecies, § 1

- Toegelaten = maatregel tav. beschermde werknemer met redelijk en proportioneel karakter om einde te maken aan de feiten (art. 32septies)

nieuw

Bescherming antidiscriminatiewetten

- ∅

Gevolgen voor de Welzijnswetgeving

Bescherming tegen represailles voor G en P die verband houden met een discriminatiegrond en OSG

Startpunt van de bescherming

Bescherming Welzijnswet Art. 32tredecies, § 6

- Inontvangstneming formeel verzoek (voorwaarde = aanvaarding door PAPS)
- Inontvangstneming klacht bij inspectie, politie, OM, onderzoeksrechter
- Aflegging getuigenverklaring bij PAPS
- Oproeping of dagvaarding getuigen in rechte

nieuw

Bescherming antidiscriminatiewetten

- Werkgever heeft kennis genomen van de actie of kon redelijkerwijs kennis hebben van de actie

Gevolgen voor de Welzijnswetgeving

Bescherming tegen represailles voor G en P die verband houden met een discriminatiegrond en OSG

Verzoek tot re-integratie

Bescherming Welzijnswet Art. 32tredecies, § 3

- Bij beëindiging arbeidsverhouding of eenzijdige wijziging arbeidsvoorwaarden
- Niet verplicht
- Indiening door werknemer of werknemersorganisatie waarbij aangesloten
- Aangetekende brief

nieuw

Bescherming antidiscriminatiewetten

- Idem
- Idem
- Indiening door werknemer of mits toestemming door IGVM, Unia, belangenvereniging
- Gewone brief

Gevolgen voor de Welzijnswetgeving

Bescherming tegen represailles voor G en P die verband houden met een discriminatiegrond en OSG

Misbruik van de procedures

Welzijnswet

- Niet bepaald + verdeelde rechtspraak

nieuw

Antidiscriminatiewetten

- Geen bescherming bij misbruik

Cumul van de schadevergoedingen - (bedrag blijft hetzelfde)

Welzijnswet

- Niet bepaald

nieuw

Antidiscriminatiewetten

- Verduidelijking dat cumul mogelijk is tussen de beschermingsvergoeding en de vergoeding voor de schade ten gevolge van de discriminatoire gedraging

Gevolgen voor de Welzijnswetgeving

Bescherming tegen represailles voor G en P die verband houden met een discriminatiegrond en OSG

Informatie aan de werkgever over de bescherming

Welzijnswet
Art. 32terdecies, § 6

nieuw

Door:

- PAPS (van zodra verzoek aanvaard) voor verzoeker en directe, formele getuige
- Inspectie, politie, OM
- Rechtsvordering en getuigenis in rechte: werknemer zelf

Welzijnswet (!)
Art. 32terdecies/1

+
Codex (!)
Art. I.3-36 en I.3-37

Door: idem

Wijziging inhoud informatie over te maken door PAPS:

- aard van feiten vermeld in verzoek
- geen vermelding meer wettelijke basis bescherming ('een' bescherming)
- geen vermelding meer startpunt bescherming
- identiteit en bescherming directe, formele getuige MITS toestemming

Wijziging inhoud informatie over te maken door inspectie, politie, OM:

- geen vermelding meer wettelijke basis bescherming ('een' bescherming)
- geen vermelding meer startpunt bescherming

Gevolgen voor de Welzijnswetgeving

Bescherming tegen represailles voor G en P die verband houden met een discriminatiegrond en OSG

Informatie aan de werkgever over de bescherming

Welzijnswet
Art. 32tredecies, § 6

nieuw

- ∅

+ Antidiscriminatiewetten (!)

Elke beschermde wn:

- mogelijkheid om schriftelijk en gedateerd bewijs te vragen van de actie (en over te maken aan wg)
- bij de organisatie, dienst of instelling bij wie de actie gesteld wordt
- inhoud: identiteit wn, ondernomen actie (met vermelding voor discriminatoire feiten), datum actie en datum bewijs gevraagd

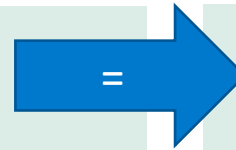
Gevolgen voor de Welzijnswetgeving

Bescherming tegen represailles voor G en P die GEEN verband houden met een discriminatiegrond

Beschermde werknemers

Bescherming Welzijnswet Art. 32tredecies, § 1/1

- verzoek tot formele interventie
- klacht in 2^e lijn bij inspectie
- klacht in 2^e lijn bij politie, OM, onderzoeksrechter
- rechtsvordering door wn
- mits akkoord, rechtsvordering ten voordele van wn door werknemers- en werkgeversorganisaties, IGVM, Unia, belangenvereniging
- directe, formele getuige en getuige in rechte

Bescherming Welzijnswet Art. 32terdecies, § 1/1

- Idem

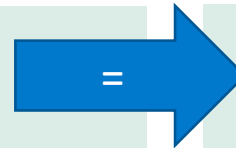
Gevolgen voor de Welzijnswetgeving

Bescherming tegen represailles voor G en P die GEEN verband houden met een discriminatiegrond

Verzoek tot re-integratie

Bescherming Welzijnswet Art. 32tredecies, § 3

- Bij beëindiging arbeidsverhouding of eenzijdige wijziging arbeidsvoorwaarden
- Niet verplicht
- Indiening door werknemer of werknemersorganisatie waarbij aangesloten
- Aangetekende brief

Welzijnswet Art. 32terdecies, § 3

- Idem

Gevolgen voor de Welzijnswetgeving

Bescherming tegen represailles voor G en P die GEEN verband houden met een discriminatiegrond

Reikwijdte van de bescherming

Bescherming Welzijnswet Art. 32tredecies, § 1

- Verboden = beëindiging arbeidsverhouding of nadelige maatregel tav. beschermde werknemer
BEHALVE om redenen vreemd aan formeel verzoek GPOSGW, klacht, rechtsvordering of getuigenverklaring
- Inbegrepen = nadelige maatregel na arbeidsverhouding

nieuw

Bescherming Welzijnswet Art. 32terdecies, § 1

- Verboden = beëindiging arbeidsverhouding of nadelige maatregel tav. beschermde werknemer
OM redenen die verband houden met indiening of inhoud formeel verzoek GPOSGW, klacht, rechtsvordering of getuigenverklaring
- Idem

Gevolgen voor de Welzijnswetgeving

Bescherming tegen represailles voor G en P die GEEN verband houden met een discriminatiegrond

Reikwijdte van de bescherming

Bescherming Welzijnswet Art. 32tredecies, § 1

- Toegelaten = maatregel tav. beschermde werknemer met redelijk en proportioneel karakter om einde te maken aan de feiten (art. 32septies)

nieuw

Bescherming Welzijnswet Art. 32terdecies, § 1

- Toegelaten = preventiemaatregel tav. beschermde werknemer met redelijk en proportioneel karakter om gevaar uit te schakelen, schade te voorkomen of te beperken (art. 32/2, § 4)

Gevolgen voor de Welzijnswetgeving

Bescherming tegen represailles voor G en P die GEEN verband houden met een discriminatiegrond

Startpunt van de bescherming

Bescherming Welzijnswet Art. 32tredecies, § 6

- Inontvangstneming formeel verzoek (voorwaarde = aanvaarding door PAPS)
- Inontvangstneming klacht bij inspectie, politie, OM, onderzoeksrechter
- Aflegging getuigenverklaring bij PAPS
- Oproeping of dagvaarding getuigen in rechte

nieuw

Bescherming Welzijnswet Art. 32terdecies, § 2

- Werkgever heeft kennis genomen van de actie of kon redelijkerwijs kennis hebben van de actie

Gevolgen voor de Welzijnswetgeving

Bescherming tegen represailles voor G en P die GEEN verband houden met een discriminatiegrond

Misbruik van de procedures

Welzijnswet

- Niet bepaald + verdeelde rechtspraak

nieuw

Welzijnswet

- Geen bescherming bij misbruik

Cumul van de schadevergoedingen - (bedrag blijft hetzelfde)

Welzijnswet

- Niet bepaald

nieuw

Welzijnswet

- Verduidelijking dat cumul mogelijk is tussen de beschermingsvergoeding en de vergoeding voor de schade ten gevolge van de gedraging

Gevolgen voor de Welzijnswetgeving

Bescherming tegen represailles voor G en P die GEEN verband houden met een discriminatiegrond

Informatie aan de werkgever over de bescherming

Welzijnswet
Art. 32terdecies, § 6

nieuw

Door:

- PAPS (van zodra verzoek aanvaard) voor verzoeker en directe, formele getuige
- Inspectie, politie, OM
- Rechtsvordering en getuigenis in rechte: werknemer zelf

Welzijnswet + Codex
Art. 32terdecies/1 + Art. I.3-36 en I.3-37

Door: idem

Inhoud informatie PAPS:

- aard van feiten vermeld in verzoek
- geen vermelding meer van wettelijke basis bescherming ('een' bescherming)
- geen vermelding meer van startpunt bescherming
- identiteit en bescherming directe, formele getuige MITS toestemming

Andere wijzigingen in de Welzijnswetgeving

Definitie ongewenst seksueel gedrag op het werk (art. 32ter)

→ in overeenstemming gebracht met definitie van Genderwet = definitie opgenomen in richtlijn 2006/54

Discriminatiegronden (art. 32ter)

- verwijderd uit definitie pesterijen en verplaatst naar nieuw lid (verduidelijking dat criteria oorsprong kunnen zijn van zowel geweld als pesterijen)
- toevoeging nieuwe discriminatiegronden om rekening te houden met nieuwe beschermde criteria in Genderwet (bv. medisch begeleide voortplanting, geslachtsverandering, sekse-kenmerken, vader- en meemoederschap, ...)

Andere wijzigingen in de Welzijnswetgeving

Verzoek tot formele psychosociale interventie voor feiten van geweld, pesterijen of ongewenst seksueel gedrag (art. 1.3-35 codex)

- inhoud verzoek: mogelijkheid om beschrijving van verband tussen feiten en discriminatiegrond te vermelden
- indiening verzoek: persoonlijk overhandigen of aangetekende brief niet langer verplicht: gewone brief of e-mail (onder voorwaarden) is mogelijk

Uitzonderingen beroepsgeheim PAPS (art. 32quinquiesdecies)

- mededeling aan werkgever van aard van feiten vermeld in verzoek
- toestemming directe, formele getuige voor mededeling identiteit en bescherming aan werkgever

